

Raadsvoorstel

Onderwerp	Beleidsplan Schuldhulpverlening 2026-2029
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	1 oktober 2025
Datum raadsvergadering	15 oktober 2025
Zaaknummer	62951-2025:795591
Steller	Harm Walma
Medeverantwoordelijke(n)	
Portefeuillehouder(s)	Gert Engelkens

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	1. Raadsbesluit d.d. 29 mei 2024 inzake de armoedevisie “Versterken Bestaanszekerheid in Oldambt” 2. Raadsbesluit d.d. 18 december 2024 inzake het verlengen met een jaar van het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2021-2024, welke was vastgesteld door de raad op 31 mei 2021
Voorgesteld raadsbesluit	De raad besluit: - het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2026-2029 vast te stellen
Samenvatting	Door de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening, hebben gemeenten de verplichting om inwoners met problematische schulden te helpen. Gemeenten worden geacht een regierol te pakken in het oplossen van (problematische) schulden bij inwoners. Het huidige beleidsplan schuldhulpverlening heeft primair betrekking op de activiteiten van de VKB en loopt af op 31 december 2025. Per 1 januari 2021 is de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening aangepast en hebben gemeenten, naast (specialistische) schuldhulpverlening, ook vroegsignalering als wettelijke taak gekregen. Dat maakt dat gemeenten ook op dit deel van het sociaal domein, versterkt hebben ingezet op lokaal ingerichte preventie en voorliggende voorzieningen. Zo ook de gemeente Oldambt en de andere deelnemende gemeenten van de VKB. Derhalve ontstond ook de behoefte bij een ieder der gemeenten, om een eigen beleidsplan schuldhulpverlening te maken, met aandacht voor (lokaal ingerichte) preventie en voorliggende voorzieningen.
Bijlage(n)	1. Beleidsplan Schuldhulpverlening 2026-2029 Oldambt
AVG	NVT

TOELICHTING

Inleiding

De wet gemeentelijke schuldhulpverlening (hierna Wgs) bepaalt dat de gemeente een wettelijke taak en zorgplicht op het terrein van de integrale schuldhulpverlening heeft. Hiervoor moet zij integraal beleid ontwikkelen en dit vastleggen in een beleidsplan. Het vorige beleidsplan liep eind 2024 af en is met de duur van één jaar verlengd. De uitvoering van de specialistische schuldhulpverlening is ondergebracht bij de Volkskredietbank Noord Oost Groningen, hierna VKB te Appingedam. Daarnaast wordt in het nieuwe beleidsplan ook de lokaal ingerichte schuldhulpverlening belicht, waarbij de focus vooral ligt op zijn op vroegsignalering en preventie. Wezenlijk onderdeel van het beleidsplan zijn de doelen, ambities en kaders voor de schuldhulpverlening voor de komende jaren.

Motivatie

Het wettelijk kader voor de gemeente

Sinds 2012 is schuldhulpverlening wettelijk vastgelegd in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Deze wet stelt dat inwoners met problematische schulden bij de gemeente hulp kunnen aanvragen. De Wgs verplicht gemeenten om een plan op te stellen dat richting geeft aan de integrale schuldhulpverlening voor hun inwoners. Dit plan heeft een maximale looptijd van vier jaar en kan indien nodig tussentijds worden aangepast. Het bevat de belangrijkste elementen van het schuldhulpverleningsbeleid en beschrijft hoe de gemeente probeert te voorkomen dat inwoners schulden opbouwen die ze niet kunnen terugbetalen. Integrale schuldhulpverlening biedt een samenhangend aanbod van preventie tot nazorg, met als doel zowel financiële problemen als de oorzaken daarvan aan te pakken.

Het huidige beleidsplan schuldhulpverlening heeft primair betrekking op de activiteiten van de VKB en loopt af op 31 december 2025. Per 1 januari 2021 is de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening aangepast en hebben gemeenten, naast (specialistische) schuldhulpverlening, ook vroegsignalering als wettelijke taak gekregen. Dat maakt dat gemeenten ook op dit deel van het sociaal domein, versterkt hebben ingezet op lokaal ingerichte preventie en voorliggende voorzieningen. Zo ook de gemeente Oldambt.

In het nieuwe beleidsplan is, evenals in voorgaande jaren, aandacht voor de uitvoering van de specialistische schuldhulpverlening gericht op problematische schuldenproblematiek. Dit is ondergebracht bij de Volkskredietbank Noord Oost Groningen (VKB). Daarnaast wordt in het nieuwe beleidsplan ook de lokaal ingerichte schuldhulpverlening belicht, waarbij met name oog is voor zaken die 'voorliggend' zijn en die gericht zijn op vroegsignalering en preventie. Daarnaast zijn in het beleidsplan doelen, ambities en kaders voor de schuldhulpverlening voor de komende jaren geformuleerd. We beschrijven kortgezegd, hoe wij de komende vier jaar richting willen geven aan het ondersteunen van inwoners die te maken hebben met financiële problemen.

Armoedewisie Oldambt

Op 29 mei 2024 heeft de gemeenteraad van Oldambt unaniem de armoedewisie "Versterken Bestaanszekerheid in Oldambt" aangenomen. Met deze brede steun heeft de raad benadrukt dat armoedebestrijding primair gericht moet zijn op het voorkomen van armoede, in plaats van alleen de pijnlijke gevolgen ervan te verzachten.

Daarnaast heeft de raad onderstreept dat het essentieel is om bij het bestrijden van ook oog te hebben voor aanpalende problemen. We zien in onze regio dat deze problemen nog regelmatig van generatie op generatie worden doorgegeven. Dit wordt in armoedetermen vaak aangeduid als 'generatiearmoede' al spelen er regelmatig meer problemen dan sec armoede. Het is niet altijd duidelijk wat de oorzaak is van de kluwen aan problemen, of hoe binnen de complexe problematiek oorzaak en gevolg zich tot elkaar verhouden. Hierdoor is een integrale benadering noodzakelijk.

Tot slot heeft de raad middels de armoedewisie, ook aangegeven dat bepaalde groepen extra aandacht nodig hebben om financiële problemen te voorkomen. Immers iedereen kan met armoede

geconfronteerd kan worden, maar sommige groepen zijn in de praktijk vatbaarder voor financiële problemen dan anderen.

Het centrale thema binnen de armoedevisie is de transformatiegedachte. Op 1 januari 2015 is de transformatie sociaal domein van start gegaan. Vanaf dat moment werden gemeenten verantwoordelijk voor diverse taken, die eerder bij de rijksoverheid waren belegd. Dit betrof taken op het gebied van jeugdzorg, werk en inkomen en maatschappelijke ondersteuning. Het afschalen van bepaalde taken van rijksniveau naar gemeentelijk niveau, wordt ook wel 'decentralisatie' genoemd.

De gedachte achter de decentralisatie is dat gemeenten de diverse taken met minder bureaucratie en goedkoper kunnen uitvoeren dan het rijk. De reden hiervan is dat ze dichterbij de inwoners staan en meer zicht en grip hebben op de lokale context waarbinnen inwoners leven. Het idee is dus dat gemeenten de taken daarom efficiënter kunnen regelen. De financiële prikkel die gepaard ging met de decentralisatie, maakte dat gemeenten gedwongen werden tot nadenken over hoe ze de nieuwe taken zo efficiënt en effectief mogelijk gingen regelen en dus actief aan de slag gingen met de transformatie. Sindsdien zijn thema's als 'preventie,' 'normalisering,' 'zelfredzaamheid,' 'sociaal netwerk' en 'voorliggende voorziening' sterk in relevantie toegenomen.

Het doel van de transformatie is dat problemen binnen het sociaal domein beheersbaar blijven of, liever nog, in omvang afnemen. Dit kan worden bereikt door lokaal maatwerk en vroegtijdige oplossingen te bieden, zodat verdere escalatie wordt voorkomen. Daarnaast is het belangrijk om inwoners te ondersteunen op de momenten dat zij dat zelf niet meer kunnen.

Zoals moge blijken, is eerdergenoemde armoedevisie een belangrijke onderlegger voor dit beleidsplan. Immers, schuldenproblematiek hangt regelmatig samen met armoede. Echter, we hechten er waarde aan te benadrukken dat niet alle mensen die met schulden te kampen hebben ook per sé een laag inkomen hebben. En ook lang niet alle mensen met een laag inkomen hebben daardoor ook schulden. Kortom, armoede en schuldenproblematiek zijn niet 1-op-1 inwisselbaar. Het is van belang dat we oog houden voor de nuances tussen beiden!

De armoedevisie en dit Beleidsplan Schuldhulpverlening vullen elkaar aan met als intentie om de volgende doelen te bereiken.

- Mensen met financiële hulpvragen weten de juiste ondersteuning te vinden.
- Mensen met beginnende achterstanden worden vroegtijdig gesignaleerd en krijgen zo nodig aanwijzingen richting de juiste hulp.
- Mensen met problematische schulden ontvangen hulp, wat hen meer rust en minder stress oplevert.

Risicoparagraaf

NVT

Alternatieve keuzes of scenario's

Uit hoofde van de Wgs worden we geacht een beleidsplan voor schuldhulpverlening te hebben. Daarin is geen keuzevrijheid.

Betrokkenheid (externe) partners

De uitvoering van het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2026-2029 ligt, voor wat betreft de specialistische schuldhulpverlening, bij de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen. Op het preventieve vlak wordt door de gemeente samengewerkt met diverse vrijwilligersorganisaties en het lokale maatschappelijke werk (SWO). Het beleidsplan is besproken met de participatieraad. De participatieraad heeft positief gereageerd op het beleidsplan schuldhulpverlening 2026-2029.

Consequenties

Met name in 2024 is veel inzet gepleegd op het versterken en uitbreiden van het beleid gericht op het bestrijden van armoede- en schuldhulpverlening. Al doende leren we en zullen wellicht inzichten ontstaan hoe de verschillende interventies nog effectiever gemaakt kunnen worden. De meeste interventies zijn echter nog te 'vers' om daar nu al concreet iets over te zeggen. Middels jaarlijkse uitvoeringsprogramma's zullen we de raad op de hoogte houden van ontwikkelingen en hen informeren over eventuele financiële consequenties van doorontwikkelingen.

Vervolg

Jaarlijks wordt middels een uitvoeringsplan kenbaar gemaakt op welke wijze er concreet op ingezet wordt om aan de ambities van het beleidsplan te voldoen. Ook eventuele financiële consequenties van doorontwikkelingen zullen dan duidelijk gemaakt worden.

Winschoten, 9 september 2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Datum raadsvergadering 15 oktober 2025	Agendapunt	Zaaknummer 62951-2025
Onderwerp Beleidsplan Schuldhulpverlening 2026-2029		

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 9 september 2025, gelet op artikel 2 van de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening

Besluit

- het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2026-2029 vast te stellen

Winschoten, 15 oktober 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter